

A szociális juttatásokhoz való hozzáférés

A szociális ellátásokra való jogosultság bevándorlási jogállásától függ. Európai állampolgárok és családtagjaik általában az alábbi öt kategória valamelyikébe tartoznak:

1. Letelepedett jogállásúak
2. Előzetesen letelepedett jogállásúak
3. Határmenti ingázó munkavállalók,
4. Az Egyesült Királyság Brexit utáni bevándorlási rendszerében vízumot szerettek, és
5. Bevándorlási jogállás nélküliek.

Letelepedett jogállás

A letelepedett jogállást azok az európai állampolgárok és családtagjaik kapják, akik 2020. december 31. előtt költöztek az Egyesült Királyságban, és már öt éve élnek az Egyesült Királyságban.

Ha letelepedett jogállása van, akkor ugyanolyan alapon jogosult a szociális juttatásokra, mint a brit állampolgárok. Meg kell felelnie az igényelt juttatás jogosultsági követelményeinek. Bevándorlási jogállása tekintetében nincsenek további feltételek.

Előzetesen letelepedett jogállás

Az előzetesen letelepedett jogállást azok az európai állampolgárok és családtagjaik kapják, akik 2020. december 31. előtt költöztek az Egyesült Királyságban, de még nem élnek itt öt éve.

Milyen szociális ellátásokra jogosult?

Ha előzetesen letelepedett jogállása van, akkor bizonyos ellátásokra jogosult, pl. gondozói juttatásra (Carer's Allowance), személyi függetlenségi juttatásra (Personal Independence Payment) és fogyatékossgal élők megélhetési támogatására (Disability Living Allowance). A juttatások elsődleges lakóhelyre vonatkozó feltételei a következők:

1. Életvitelszerűen az Egyesült Királyságban tartózkodik (azaz, ha az Egyesült Királyságban van az elsődleges otthona).
2. Ha Nagy-Britanniában tartózkodik, és az utóbbi 3 évből legalább 2 évet itt töltött.
3. Ha nem esik bevándorlási korlátozás alá.

Az előzetesen letelepedett jogállásúak nem esnek „bevándorlási korlátozás alá”. Így, ha megfelel az egyéb lakhelyre vonatkozó feltételeknek, akkor hozzáférhet a fenti ellátásokhoz.

Ha Skóciában él, akkor megigényelheti a fogyatékossgai gyermekellátást (Child Disability Payment) is. Ennek feltétele, hogy életvitelszerűen az Egyesült Királyságban tartózkodjon, és az elmúlt évből 26 héten keresztül itt is kellett laknia.

Ahhoz, hogy eleget tegyen az „életvitelszerű tartózkodási hely” feltételnek, igazolnia kell, hogy letelepedési szándékkal él az Egyesült Királyságban, és hogy már egy „méltányolható ideje” itt él. Nincs konkrétan meghatározva, hogy mennyi ideje kell itt élnie. Az életvitelszerű tartózkodási helyről egyéni elbírálás alapján születik határozat, megvizsgálják, hogy mikor lépett be az Egyesült Királyságba, hol él a családja és a barátai, hol dolgozik, hol van

ingatlan tulajdona vagy hol bérel ingatlant, és hol van beregisztrálva orvoshoz. Feltétel, hogy az Egyesült Királyság legyen az elsődleges otthona, vagyis a szokásos vagy rendszeres lakhelye. Ez nem bevándorlás alapú feltétel, a brit állampolgárokra is vonatkozik.

Előzetesen letelepedett jogállásuként jogosult az alábbi, „Brexít utáni vízumok” és a „Bevándorlási jogállás nélküli személyek” részben szereplő szolgáltatásokra is.

Külön feltételek nélküli juttatások

Ha előzetesen letelepedett jogállása van, akkor automatikusan nem jogosult az Egyesült Királyságban igényelhető jövedelemalapú juttatásokra, mint például a Universal Creditre, a jövedelemalapú álláskeresői juttatásra (Income-related Job-seekers Allowance), a jövedelemalapú foglalkoztatási és támogatási juttatásra (Income-related Employment Support Allowance), nyugdíjkiegészítő juttatásra (Pension Credit), családi pótlékra (Child Benefit), és önkormányzati adókedvezményre (Council Tax Reduction).

Számos skót juttatást sem tud megigényelni (pl. a gyermekek után járó Best Start Grantot, a Best Start Foodsot, a Scottish Child Paymentet, és a temetési hozzájárulást, azaz a Funeral Support Paymentet), mivel ezek általában az Egyesült Királyság-szerte igényelhető juttatások folyósításához kötődnek (azonban 18 év alattiak esetében vannak kivételek, lsd. alább). Továbbá nem kaphat lakhatási segítséget, ha önhibáján kívül vált [hajléktalanná](#).

A juttatásokhoz való jogosultsághoz a következőket kell igazolnia:

1. Ön Egyesült Királyságban dolgozó európai állampolgár,
2. Ön Egyesült Királyságban dolgozó európai állampolgár családtagja, vagy
3. Az uniós jog értelmében állandó tartózkodási engedélyt szerzett azáltal, hogy munkavállalóként, diákként, vagy önfenntartó személyként öt évet töltött az Egyesült Királyságban.

A következő esetekben továbbra is „Egyesült Királyságban dolgozó munkavállalóként” kezelhetik, még akkor is, ha már abbahagyta a munkát:

- Ha betegség vagy baleset miatt átmenetileg nem tud dolgozni,
- Ha korábban dolgozott, és jelenleg további munkát kereső bejegyzett álláskereső,
- Ha szakmai képzésben vesz részt, vagy
- Ha szülési szabadságon van.

Elfordulhat, hogy állandó tartózkodási engedélyt szerzett, még akkor is, ha nincs állandó tartózkodási engedély igazoló okmánya. Ez azért van így, mert az állandó tartózkodási engedély megszerzése automatikusan történik: nem szükséges hozzá okmány kiállítása.

Ha diákként vagy önfenntartó személyként hagyatkozik az Egyesült Királyságban töltött időtartamra, akkor átfogó egészségbiztosítással (Comprehensive Sickness Insurance) kell rendelkeznie. Az átfogó egészségbiztosításról bővebb tájékoztatást talál itt:

<https://www.freemovement.org.uk/comprehensive-sickness-insurance-what-is-it-and-who-needs-it/>

Határmenti ingázó munkavállalók

A [határmenti ingázó munkavállalók](#) Egyesült Királyságban dolgozó, de más EGT országban élő európai állampolgárok. Ha 2020. december 31-ét megelőzően kezdett el az Egyesült Királyságban dolgozni, akkor igényelhet határmenti ingázó munkavállalói engedélyt. Határmenti ingázó munkavállalóként mentesül a bevándorlási korlátozások alól, és hozzáférhet a juttatásokhoz. A letelepedett jogállásúakhoz hasonlóan meg kell felelnie az igényelt juttatás jogosultsági követelményeinek.

Brexit utáni vízumok

Az Egyesült Királyságba 2021. január 1-jét követően érkező európai állampolgároknak valószínűleg Brexit utáni vízumuk van, pl. szakképzett munkavállalói vízumuk, házastársi vízumok, vagy diákvízumuk (kivéve, ha Egyesült Királyságba élő rokonhoz csatlakoztak). Ezeket mind „közpénzek igénybevételeinek tilalmával” adják ki. Ez a feltétel általában a biometrikus tartózkodási engedély hátoldalán van feltüntetve.

Ez azt jelenti, hogy a legtöbb ellátáshoz nem juthat hozzá. Azonban nem mindegyik állami szolgáltatást folyósítják közpénzből. Például továbbra is hozzáférhet:

- Az NHS (egészségügyi ellátó) valamennyi szolgáltatásához.
- [Özvegységi juttatáshoz \(Bereavement Support Payment\)](#), ha szokásos tartózkodási helye az Egyesült Királyságban van. Ez lényegében megfelel az életvitelszerű tartózkodási hely fent említett feltételének.
- Az alábbi, „Bevándorlási jogállás nélküli személyek” részben szereplő valamennyi közellátáshoz.

Bevándorlási jogállás nélküli személyek

Ha még nem kérelmezte az előzetesen letelepedett vagy a letelepedett jogállást, nincs egyéb vízuma, és nem szerzett brit állampolgárságot, akkor nincs bevándorlási jogállása az Egyesült Királyságban. A kérelem benyújtásának határideje 2021. június 30. volt. Mielőbb nyújtsa be [utólagos kérelmét!](#)

Ha késedelmesen nyújtotta be kérelmét, és még ennek elbírálására vár, időközben ugyanolyan alapon igényelheti meg a juttatásokat, mint az előzetesen letelepedett jogállásúak.

Ha megkapta az előzetesen letelepedett jogállást, azonban ez lejárt, és a lejárat dátumát megelőzően nem nyújtott be további kérelmet, akkor az Egyesült Királyságban nincs bevándorlási jogállása.

Az Egyesült Királyságban a bevándorlási jogállás nélküli személyek általában nem férhetnek hozzá a juttatásokhoz. Azonban vannak olyan szolgáltatások és juttatások, amelyeknek nincsenek bevándorlási feltételei, pl.:

- Bizonyos NHS kezelések – például baleseti és sürgősségi osztályon történő ellátás, családtervezési szolgáltatások, és bizonyos betegségek kezelései.
- Gyermek általános- és középiskolai oktatása.
- Társadalombiztosítási járulékfizetésen vagy egyesült királyságbeli foglalkoztatáson alapuló, foglalkoztatottsággal összefüggő juttatások. Jelenleg nem feltétel a munkavállalási jogosultság az Egyesült Királyságban. Ezek például:

- Járulékalapú („új típusú”) [foglalkoztatási és támogatási járulék \(Employment and Support Allowance\)](#). Ehhez mindössze annyi szükséges, hogy Nagy Britanniában tartózkodjon.
- Járulékalapú („új típusú”) [Álláskeresői juttatás \(Jobseeker’s Allowance\)](#). A fentihez hasonlóan mindössze annyi szükséges, hogy Nagy Britanniában tartózkodjon.
- [Anyasági juttatás \(Maternity Allowance\)](#).
- Állami [anyasági](#) és [apasági](#) juttatás.
- [Táppénz \(Statutory sick pay\)](#).
- [Önkormányzati adókedvezmények \(Council tax discounts\)](#) ha például egyedül él, vagy diák.
- [Fiatal gondozói juttatások \(Young Carer Grants\)](#), ezeknek már nincsenek bevándorlási jogálláshoz kötve.
- [Best Start Grants](#) és [Best Start Foods](#) 18 éven aluliak esetében.

Ezeket a szolgáltatásokat/juttatásokat akkor is megigényelheti, ha nincs bevándorlási jogállása (vagy ha vízumán feltételként szerepel a közpénzek igénybevételének tilalma).

Hova fordulhatok további segítségért vagy tanácsadásért?

- Citizens Advice - <https://www.citizensadvice.org.uk/benefits/claiming-benefits-if-youre-from-the-EU/>
- Child Poverty Action Group (Gyermekszegénység elleni akciócsoport) - <https://cpag.org.uk/welfare-rights/legal-test-cases/current-test-cases/eu-pre-settled-status>
- A Belügyminisztérium közpénzek igénybevételére vonatkozó útmutatója itt található - <https://www.gov.uk/government/publications/public-funds>
- Az életvitelszerű tartózkodásról bővebb információt talál itt - <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/sn00416/>

TÁJÉKOZTATJUK, hogy ez a tájékoztató csak összefoglalja, hogy milyen jogosultságai lehetnek. Nem ismerteti jogait azok teljességében, és nem tekinthető jogi tanácsadásnak. Ha jogaival kapcsolatban további információra van szüksége, illetve meg akarja tudni, hogy ezek hogyan befolyásolják személyes körülményeit, akkor forduljon szakképzett jogászhoz vagy egyéb tanácsadóhoz!

A dokumentumban linkelt külső weboldalak tartalma angol nyelvű.

Készült az SCVO Community Capacity and Resilience Fund (Skót Önkéntes Szervezetek Tanácsának közösségi kapacitás- és ellenállóképesség-építési alapja) és a skót kormány anyagi támogatásával. [29/4/2022